

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU YÖNERGESİ

AMAÇ

Madde 1:

Hayvan deneyleri, yapılan bilimsel çalışmaların henüz alternatifi bulunamamış önemli bir unsurdur. Deneysel hayvanlarının bilimsel metotlara uygun olarak yetiştirilmesi, deneylerde kullanılması, yapılan işlemler sırasında hayvanların gereksiz acı ve ağrıya maruz bırakılmamaları, hayvanların yaşam koşullarının deneyin özüne zarar vermeyecek şekilde iyileştirilmesi, ilgili kurumlar ile araştırmacıların sorumluluğudur. Bu nedenle araştırma ve eğitimde deney hayvanı kullanımının ve araştırma yöntemlerinin bir etik kurul denetiminden geçmiş olması gerekir.

Bu yönerge; Düzce Üniversitesi ve bağlı birimlerinde deney hayvanları ile yapılacak olan bilimsel araştırma, test, sağlık hizmetleri uygulamaları, eğitim-öğretim ve yayın gibi çalışmalarda kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili etik standartları saptamak, görüş bildirmek, araştırma önerilerini ve uygulamaları incelemek, kayıt altına almak ve bu işlemlerin anında ya da geriye doğru izlenebilmelerini sağlamak ve araştırma önerilerini bu açıdan incelemek üzere oluşturulacak “Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu”nun kuruluşu, görevleri, işleyişi, çalışma ilkeleri ve sorumlulukları ile ilgili esasları belirlemek amacı ile düzenlenmiştir.

KAPSAM

Madde 2:

(1) Bu Yönerge; Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun oluşturulmasını, kurulun çalışma usul ve esaslarını, görevleri, eğitim, denetim ve yükümlüklerini kapsar.

(2) Bu Yönerge; deneysel olmayan tarımsal uygulamaları, deneysel olmayan klinik veteriner hekimliği uygulamalarını, veteriner sağlık ürünlerine pazarlama yetkisi verilebilmesi için gereken klinik deneyleri, kayıtlı veya onaylı hayvancılık işletmelerinin yapmakla yükümlü olduğu uygulamaları ile birincil amacı bir hayvanın kimliklendirilmesi olan uygulamaları kapsamaz.

DAYANAK

Madde 3:

Bu Yönerge, 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” ile 24 Haziran 2004 tarihli ve 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Kanunu’na dayanılarak hazırlanmıştır.

TANIMLAR

Madde 4: Bu yönergede geçen kavram ve terimler;

- a) **Başkan:** Düzce Üniversitesi HADYEK Başkanı,
- b) **Başkan Vekili:** Düzce Üniversitesi HADYEK Başkan vekilini,

- c) **Başvuru Formu:** Sunulan proje ile ilgili prosedür veya protokolleri içerecek şekilde düzenlenen ve etik kurula sunulan formu,
- d) **CITES Sözleşmesi:** 20 Haziran 1996 tarihli ve 22672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme.
- e) **Çiftlik Hayvanı:** Çiftlik ortamında yetiştirilen at, sığır, koyun, keçi, domuz, tilki ve lama vb., kanatlı (tavuk, hindi, sülün, devekuşu vb.) hayvanları ve suda yaşayan hayvanları (alabalık vb),
- f) **Deney:** Bilimsel amaçlarla hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,
- g) **Deney Hayvanı:** Prosedürlerde kullanılan serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadan bacaklılar ve normal fötal gelişimlerinin üçte birlik döneminden itibaren memeliler dâhil, insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,
- h) **Deney Hayvanı Ünitesi:** Düzce Üniversitesi bünyesinde deneysel ve bilimsel amaçlarda hayvanlar üzerinde her türlü prosedür ve prosedürlerin gerçekleştirildiği, hayvanların tür özellikleri gözetilerek, stressiz ve sakin bir hayat sürdürebilecekleri, veteriner hizmetlerinin verildiği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında çalışma izni bulunan birimi (Düzce Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi’ni),
- i) **Deney Hayvanı Kullanıcısı:** Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak ve gözlemleyerek katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personeli,
- j) **Etik:** Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- k) **HADMEK:** Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu’nu,
- l) **Düzce Üniversitesi HADYEK:** Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu’nu,
- m) **Hayvan Refahı Birimi:** Düzce Üniversitesi bünyesinde, hayvan refahı ve bakımından sorumlu, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri veya veteriner sağlık teknisyeni unvanına sahip en az bir kişiden ve bu unvanlardan birine sahip bir kişiye ilaveten biri Düzce Üniversitesi HADYEK üyesi olmak üzere en fazla üç kişiden oluşan birimi,
- n) **İnsancıl Öldürme Metodu:** Hayvanın kendi türüne has, en az fiziksel ve duyuşsal ağrı, eziyet ve sıkıntıya maruz kalacağı şekilde yaşamının sonlandırılmasını,
- o) **İyi Laboratuvar Uygulamaları:** Klinik çalışmalar dışındaki sağlık ve çevre güvenliği çalışmalarının planlanması, yapılması, izlenmesi, kaydedilmesi, arşivlenmesi ve rapor edilmesi şartları ve yönetim usulleri ile ilgili kalite sistemini,
- p) **İn Vivo Deney:** Canlı organizmada yapılan deneyi,
- q) **Proje:** Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir ya da daha fazla prosedürü kapsayan iş programını,
- r) **Prosedür:** Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dâhil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ızdırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan, deneysel, diğer bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,
- s) **Üniversite:** Düzce Üniversitesi’ni,
- t) **Rektör:** Düzce Üniversitesi Rektörü’nü,

- u) **Sekretarya:** Etik kurullarda gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan, başvuruları alan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,
- v) **Tekniker:** Lise öğrenimi üzerine iki yıl süreli Veteriner Sağlık Önlisans programlarından mezun olan kişiyi,
- w) **Teknisyen:** Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Tarım Meslek Lisesi Veteriner Sağlık Bölümü ile daha önce Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı olan Veteriner Sağlık Meslek Lisesi, Hayvan Sağlığı Memurları Okulu, Hayvan Sağlığı Memurları Meslek Lisesi okullarından herhangi birinden mezun kişiyi,
- x) **3R Prensipleri:** Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması, proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması, hayvanlara acı, eziyet, ıstırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek hayvan refahının artırılmasını,
- y) **Tür:** Kalıtsal nitelikte ve çevre şartlarından bağımsız, değişmeden görülen ortak morfolojik ve fizyolojik özelliklere sahip, kendi aralarında çiftleştikleri zaman döl verimli yavru veren canlı topluluğunu,
- z) **Tedarikçi Kuruluş:** Üretici kuruluş dışında, hayvanların deneylerde kullanılmak amacıyla tedarik edildiği ilgili resmi makamlarca izin verilmiş ya da kayıt edilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,
 - aa) **Üretici Kuruluş:** Hayvanların, deney amacıyla kullanılabilmesi için yaşa ve büyüklüğe gelinceye kadar yetiştirildiği, bakıldığı ve deneylerde kullanılmak amacıyla üretildiği, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından izin verilmiş ya da kayıt edilmiş gerçek veya tüzel kişiyi,
 - bb) **Yönetmelik:** 15 Şubat 2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik”i, ifade eder.

DENEY HAYVANLARININ KULLANIM AMAÇLARI

Madde 5:

Deney hayvanlarının kullanılma amaçları aşağıdaki gibidir:

- a) Temel araştırmalar.
- b) Aşağıdaki amaçlardan herhangi birini taşıyan translasyonel veya uygulamalı araştırmalar:
 - 1. İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanı, tedavisi veya bunlardan kaçınma.
 - 2. İnsan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi veya modifikasyonu.
 - 3. Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi.
- c) (b) bendinde belirtilen amaçlardan herhangi biri için, ilaçlar, gıda hammaddeleri, yem hammaddeleri, başka maddeler ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi.
- ç) İnsan sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması.
- d) Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar.
- e) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülmesi veya geliştirilmesi için yükseköğrenim veya eğitimi.
- f) Adli tıp araştırmaları.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ HADYEK OLUŞUMU VE ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ

Madde 6:

- a) Düzce Üniversitesi HADYEK aşağıda nitelikleri belirtilen 11 üyeden oluşmaktadır.
- 1) Hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl deneyimli, kurum içinde deney hayvanı yetiştirilmesi, üretilmesi ve bakımından sorumlu ve deney hayvanları kullanım sertifikasına sahip bir veteriner hekim,
 - 2) Düzce Üniversitesi'nde, deney hayvanı kullanılan fakültelerin her birinden en az birer üye olmak üzere toplam sekiz üye (deney hayvanı ile deney yapan araştırmacılar tercih edilir),
 - 3) Kendisi ve birinci derece yakınları, hayvanlar üzerinde deneysel çalışma yapmayan ve kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişi,
 - 4) Kurum veya kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan sivil toplum kuruluşuna üye Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişiden oluşur.
- b) Düzce Üniversitesi HADYEK'te görev alacak üyelerden en az birinin *in vivo* hayvan deneylerinde en az bir yıl deneyimli ve doktora/tıpta uzmanlık derecesine sahip olması gereklidir. Düzce Üniversitesi HADYEK'te tıp veya veteriner hekim etiği uzmanlarının da bulunması tercih edilir. Düzce Üniversitesi HADYEK'in kompozisyonunda, üniversitenin ihtiyaçları ve idari özelliklerine bağlı olarak değişiklikler yapılabilir ve gerektiğinde üniversite dışından atamalar yapılabilir. Düzce Üniversitesi HADYEK gerektiğinde başka alanların uzmanlarından görüş alabilir, toplantılara davet edebilir.

HADYEK ÜYELERİNİN ATANMA VE GÖREV SÜRELERİ

Madde 7:

- a. Düzce Üniversitesi HADYEK başkanı, başkan vekili ve üyeleri Düzce Üniversitesi Rektörü tarafından görevlendirilir. Görevlendirmeler HADMEK'e bir ay içinde bildirilir.
- b. Düzce Üniversitesi HADYEK üyelerinden başkan ve veteriner hekim kurumun tam zamanlı çalışanı olmalıdır. Bunun dışındaki üyeler, kurum dışından da görevlendirilebilir.
- c. Görev Süresi; Düzce Üniversitesi HADYEK üyeliği 4 yıldır. Görev süreleri dolan üyeler, yeniden atanabilir veya onay ile görevlendirilebilir.
- ç. Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste 3 toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının, ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir. Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden kişiler üye olarak görevlendirilmez.

HADYEK ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Madde 8:

Düzce Üniversitesi HADYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

- a) Düzce Üniversitesi HADYEK, kurul başkanının belirleyeceği gündemle en az ayda bir defa, üyelerinin üçte ikisinin katılımıyla toplanır. Gerektiğinde başkanın daveti üzerine ek toplantı yapılabilir.
- b) Düzce Üniversitesi HADYEK toplantıları başkanın yokluğunda başkan vekili başkanlığında yürütülür. Düzce Üniversitesi HADYEK toplantısında kararlar oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.
- c) Çalışmalarda kullanılan tüm deney hayvanlarına ilişkin kayıtlar, hayvan refahı biriminde görevli deney hayvanı yetiştirilmesi, üretimi ve bakımından sorumlu veteriner hekim tarafından tutulur veya tutturulur. Söz konusu kayıtlarda temin edilen

- hayvanların sayıları, türleri, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşa geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler bulunur. Bu kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.
- d) Düzce Üniversitesi HADYEK yapılacak başvuruları değerlendirmek için bir form hazırlar. Başvuru formu Yönetmeliğin sekizinci madde sekizinci bendi esas alınarak Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından hazırlanır. Etik kurula yapılacak başvurular, proje ekibi tarafından doldurulan başvuru dilekçesi, başvuru formu, taahhütname ve hayvanlara proje prosedürünü uygulayacak çalışma personeline ait ‘Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası’ ile yapılır.
- e) Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından projelere azami beş yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.
- f) Bütün başvurular ve alınan kararlar tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır. Kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.
- g) Başvurular, deney yürütücüsü tarafından sekreteryaya yapılır. Tez çalışmaları için yürütücü, danışman öğretim üyesidir.
- h) Başkan, usulüne uygun olarak yapılan başvuruları, incelenmek üzere iki raportöre iletir. Raportörler başvuru ile ilgili incelemelerini bir sonraki Etik Kurul toplantısına kadar tamamlar. Raportörlerin görüşlerinin hazırlamasını takiben, ilk Etik Kurul toplantısında raportörlerden biri projeyi sunar ve başvuru gündemde değerlendirilir. Etik Kurul toplantısında başvuru hakkında oy çokluğu ile kesin karar verilerek başvuru sahibine bildirilir.
- i) Düzce Üniversitesi HADYEK yaptığı değerlendirme sonucunda “uygun”, “düzeltmesi gerekir”, “koşullu olarak uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karar verir. Kararlar başvuru sahibine başvuru tarihini takip eden kırk iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir. Projenin karmaşıklığı veya birden çok bilim dalını ilgilendirdiği durumlarda, Düzce Üniversitesi HADYEK sözü edilen süreyi bir defaya mahsus olmak üzere on beş iş gününü geçmeyecek şekilde uzatabilir. Uzatma sebebi ve süresi gerekçelendirilerek, süre sona ermeden yürütücü bilgilendirilir. Düzce Üniversitesi HADYEK, bir projenin yapılabilirliğini sınamak amacıyla az sayıda hayvan üzerinde ön deneylerin yapılmasını isteyebilir. Bu durumda kesin karar, “koşullu olarak uygun” kararı verilen projelerdeki usullere göre verilir.
- j) Düzce Üniversitesi HADYEK üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili üye görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.
- k) “Düzeltmesi gerekir” kararı verilen başvurular, başvuru sahibi tarafından düzeltildikten sonra Düzce Üniversitesi HADYEK’de tekrar değerlendirilir. “Koşullu olarak uygun” kararı verilen projeler, Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından belirlenecek bir süre boyunca hayvan refahı birimi tarafından izlenip, istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra uygun ya da uygun değildir şeklinde karara bağlanır ve Düzce Üniversitesi HADYEK’e rapor verilir. Gerekli olduğu durumlarda başvuru sahibi detaylı bilgi vermek üzere, Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından toplantıya davet edilebilir.
- l) İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığını yerel etik kurul denetler. Düzce Üniversitesi HADYEK, onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izni iptal eder. İznin iptal edilmesi durumunda; hayvan refahı birimi tarafından, projede kullanılan veya kullanılması öngörülen hayvanların refahının olumsuz yönde etkilenmemesi sağlanır.
- m) Düzce Üniversitesi HADYEK onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler proje yürütücüsü tarafından Düzce Üniversitesi HADYEK’e yazılı olarak bildirilir ve onayı alınır. Düzce Üniversitesi HADYEK onayı alınmaksızın hiçbir protokol değişikliği uygulanamaz. Çalışmada Düzce Üniversitesi

HADYEK tarafından onaylanmamış protokol değişikliklerinin uygulanması durumunda çalışma durdurulur.

- n) Bütün başvurular ve alınan kararlar, bir veri tabanında saklanır. Kayıtlar HADMEK ve Bakanlığın denetimine açık tutulur. Düzce Üniversitesi HADYEK, gerektiğinde konusunda deneyimli uzmanların yazılı görüşlerini alabilir veya etik kurul toplantısına davet ederek sözlü görüş isteyebilir.
- o) Aşağıdaki müdahaleler Düzce Üniversitesi HADYEK iznine tabi değildir:
 - 1) Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulamalar.
 - 2) Ölü hayvan veya dokusu, mezbaha materyalleri, atık fetuslar ile yapılan prosedürler.
 - 3) Süt sağma.
 - 4) Dışkı veya altlık örneği toplama.
 - 5) Sürüntü ile örnek alma.
- p) Tür tanımlama ile ilgili doğadan yaban hayvanı kullanılmasında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden alınan izin, Düzce Üniversitesi HADYEK izni yerine geçer.
- q) Saha araştırmalarının birden fazla ilde yürütülmesi halinde sadece bir yerin HADYEK onayının alınması yeterlidir.

HADYEK GÖREVLERİ

Madde 9:

Düzce Üniversitesi HADYEK'in görevleri şunlardır:

- a) Yönetmelik hükümleri ile HADMEK'in belirlediği etik ilkeler ve iyi laboratuvar uygulamaları çerçevesinde kendi çalışma usul ve esasları hakkında yönerge hazırlamak, mevzuat değişikliklerine göre güncelleyerek HADMEK'in onayına sunmak.
- b) HADMEK tarafından yapılan denetimler sonucunda, yönetmeliğe aykırı hareket edildiği tespit edilip Düzce Üniversitesi HADYEK'e bildirilen eksiklikleri tamamlamak ve HADMEK'e bildirmek.
- c) Her türlü hayvanın, üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek çalışma protokollerini onaylamak veya gerekçeli olarak kabul etmemek.
- d) Kurum içinde deney hayvanı kullanılması sürecinin 3R ilkelerine ve etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek, bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak ve ilkeleri belirlemek.
- e) Deney hayvanı kullanılarak elde edilenlerle aynı veya daha yüksek düzeyde bilgi sağlayabilecek ancak hayvan kullanılmayan veya en az sayıda hayvan kullanılan ya da daha az acı verilen prosedürler içeren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak ve bu alanda araştırmayı teşvik edecek uygulamalar yapmak.
- f) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerde onaylanmış protokole uyulmasını sağlamak ve gereken durumlarda uygulamaların sonlandırmasına karar vermek.
- g) Deney hayvanlarıyla çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlamak ve deney hayvanı kullanım sertifikası bulunması şartıyla hayvan deneyleri yapılmasına izin vermek. Bu amaçla gerektiğinde HADMEK'in en son direktiflerine göre sertifika programları düzenlemek.
- h) Deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşulları ve ekipmanının etik yönden uygun olup olmadığını denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek.

- i) Deneysel hayvan kullanımı ile ilgili istatistiksel veri tabloları ile yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak HADMEK'e sunmak.
- j) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar, ölü hayvanlar ve tıbbi atıkların 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde bertarafını sağlamak.
- k) 5199 sayılı "Hayvanları Koruma Kanunu"nun ve ilgili mevzuatın getirdiği hükümler çerçevesinde; deney hayvanlarının kayıt altına alınmalarını ve izlenebilmelerini sağlamak. Düzenlenecek eğitim sertifikası programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmek.
- l) Düzenlenen sertifikası programları ve eğitim sonunda sertifikası alan kursiyerler ile ilgili bilgileri HADMEK'e bildirmek.
- m) Deneyde kullanılan hayvanların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya çiftçilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği hakkında karar vermek.

HADYEK ÇALIŞMA İLKELERİ

Madde 10:

- (1) Düzce Üniversitesi HADYEK aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda çalışır:
 - a) Bilimsel araştırmalarda kullanılması zorunlu olan deney hayvanlarına kötü muameleleri engellemek.
 - b) Deney hayvanlarının 5'inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanılmasını sağlamak.
 - c) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmamasını, zorunlu olarak kullanılması gerekiyorsa bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.
 - d) Eğitim amaçlı kongre, konferans ve seminerlerde ağırlı deneylerin yapılmasını engellemek.
 - e) Hayvanlara, mümkün olduğu kadar az acı çektirerek ve en az strese sokarak, bilimsel açıdan güvenilir, veri elde edilmesini sağlamak.
 - f) Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlanmasını; fizyolojik, davranışsal ve çevresel koşullar açısından en uygun şartların sağlanmasını temin etmek.
 - g) Deney hayvanlarının bakımının, uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından ve uygun koşullarda yapılmasını sağlamak.
 - h) Canlı hayvanlarda yapılacak deneysel çalışmaların sorumlu veteriner hekim denetiminde yapılmasını sağlamak.
 - i) Araştırmacılar tarafından, deneylerin hangi durumlar yerine getirildiğinde sonlandırılacağına dair hedef noktaların belirlenmesini sağlamak.
 - j) Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği kanıtlanmış alternatif yöntemler varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmemek ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesinin önlenmesini sağlamak.
 - k) Deney için en uygun hayvan ve yöntemin seçilmesini ve bilimsel sonucu verebilecek en az sayıda hayvan kullanılmasını sağlamak.
 - l) Deney hayvanlarına gereksiz acı ve ağrı verecek deneylerde, uygun bir anestezi yöntemi uygulanmasını ve araştırmalarda uygun ağrı kesici ve anestezi kullanılmasını sağlamak.
 - m) Anestezinin, hayvan için, deneyin kendisinden daha fazla travmatik olması ve deneyin amacına uygun olmaması durumunda deneyin yapılmasını engellemek.
 - n) Deneyin etik ilkeler çerçevesinde yapılması ve amacına uygun olması için veteriner hekim kararı ile; anesteziden çıktığında önemli oranda acıya maruz kalacak olan

hayvanın, ağrı kesici araçlarla tedavi edilmesi, bu mümkün değilse insancıl bir yöntemle öldürülmesi ve deney hayvanının araştırma sürecinde ya da sonunda yaşamına son verilmesi işlemlerinin uygun gerekçelerle yapılmasını sağlamak; şiddetli ve sürekli ağrı çeken veya normal yaşamını sürdüremeyecek duruma gelen deney hayvanları ile kamu sağlığı ve çevresi için risk oluşturabilecek deney hayvanlarının en uygun yöntemle acı duymayacak şekilde yaşamlarına son verilmesini sağlamak

- o) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam şartlarının teminini sağlamak.
- p) Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı dikkate alınarak karar vermek.
- q) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam koşullarının teminini sağlamak.
- r) Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylere, etik ilkelere titizlikle uyulması halinde onay vermek.
- s) Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.
- t) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

(2) Etik Kurul üyeleri ile ilgili ilkeler:

- a) Düzce Üniversitesi bünyesinde deney hayvanları ve çiftlik hayvanları ile gerçekleştirilecek olan bilimsel araştırma, test, eğitim, öğretim gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve prosedürlerde ve yabancı hayvanlar üzerinde doğal ve yapay ortamlarında yapılacak gözlemler gibi saha çalışmaları için Düzce Üniversitesi HADYEK onayı alınması zorunludur.
- b) Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından uygun bulunmayan çalışmalar, Düzce Üniversitesi bünyesinde yapılamaz.
- c) Düzce Üniversitesi HADYEK üyeleri, bu yönergede kendilerine verilen görevleri yerine getirirken, yetkilerini, geçerli etik bir gerekçeleri olmaksızın, bir araştırmayı engellemek, geciktirmek ve oyalamak için kullanamazlar.
- d) Düzce Üniversitesi HADYEK üyeleri, üniversitenin akademik birimleri arasındaki bilimsel yarış ve rekabet koşullarında taraf tutamazlar, çalışma arkadaşlarına, etik kurulun diğer üyelerine ve kendilerine öncelik verici şekilde yetki kullanımında bulunamazlar. Başvuru dosyalarını, başvuru sırasına göre değerlendirir ve sonuçlandırır.
- e) Düzce Üniversitesi HADYEK üyeleri, başvuru dosyalarını, diğer üyelerin bilgisi ve etik kurul başkanının yazılı izni olmadan toplantı dışına çıkaramazlar.
- f) Düzce Üniversitesi HADYEK üyeleri, görevde iken ve/veya görevden ayrıldıktan sonraki ilk yıl içinde, içeriği, Etik Kurulca onaylanmamış bir araştırmada görev alamaz ve çalışamazlar.
- g) Düzce Üniversitesi HADYEK üyelerinin, onay verilen çalışmalar ve bunlardan kaynaklanacak cezai sorumluluk gerektiren durumlar için hiçbir hukuki sorumluluğu yoktur. Tüm sorumluluk sorumlu araştırmacıya aittir.

DENEY HAYVANLARI

Madde 11:

Etik Kurulun, araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili genel ilkeleri aşağıdaki gibidir:

- a) Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından yapılan düzenlemelerle ilgili olarak genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak olan tüm hayvanların kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi veya tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.
- b) Düzce Üniversitesi HADYEK, deneylerde kullanılacak hayvanların hangi üretici ya da tedarikçilerden temin edildiğini gösterir belgeyi kayıt altına alır.
- c) Kedi, köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları, deney hayvanı olarak kullanılamaz. Ancak, hayvanların sağlık ve refahı ile ilgili çalışmalara ihtiyaç duyulması, çevre, insan ve hayvan sağlığına karşı ciddi tehlike oluşturması ve çalışmanın amacının sadece başıboş hayvan kullanılarak gerçekleştirilebileceğine dair bilimsel gerekçeler sunulması hallerinde bu hayvanlar deneylerde kullanılabilir.
- ç) İnsan dışı primatların deneylerde kullanılmasına, istisnai durumlarda ve prosedürün amacının insan dışı primatlar dışında bir tür kullanılarak gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa izin verilir.
- d) Büyük kuyuksuz maymunlar deneylerde kullanılamaz.
- e) Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıda belirtilen durumlarda izin verilir:
- 1) Prosedür, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (c) ve (d) bentlerinde belirtilen amaçlardan birine sahipse.
 - 2) Prosedürün amacının söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa.
- f) Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deney bir bilimsel gerekçeyle; ancak diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda Düzce Üniversitesi HADYEK onayından sonra Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden izin alınmalıdır.
- g) Çiftlik hayvanları ya da klinik araştırmalarda kullanılan hayvanlar üzerinde yapılması planlanan çalışmalar için hayvan sahiplerinden aydınlatılmış onam formu alınmalıdır.
- h) Deney Hayvanı Ünitesinde yapılacak çalışmalarda deney hayvanı üzerinde uygulanacak prosedürler sorumlu veteriner hekim gözetiminde ve kontrolünde yapılmalıdır.

ANESTEZİ VE ANESTEZİ UYGULANMASI, ÖLDÜRME VE DENEYLERDE ŞİDDET SINIFLANDIRMASI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Madde 12:

Anestezi ve anestezi uygulanması, öldürme ve deneylerde şiddet sınıflandırması ile ilgili işlemler Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" 21 inci ve 22 nci maddeleri ile Ek-8 ve Ek-9'a göre yapılmalıdır.

HAYVANLARIN DENEYLERDE TEKRAR KULLANIMI

Madde 13:

(1) Daha önce bir ya da birkaç deneyde kullanılan bir hayvanın tekrar kullanılmasına aşağıdaki durumlarda izin verilir:

- a) Daha önceki deneylerin gerçek şiddeti "hafif" veya "orta" ise.
- b) Hayvanın genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse.
- c) Yeni deney "hafif", "orta" veya "düzelmaz" olarak sınıflandırılmışsa.
- d) Hayvan üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir veteriner hekim tarafından uygun bulunmuşsa.

(2) İstisnai durumlarda, (a) bendini uygulama dışı bırakacak şekilde ve hayvanın veteriner hekim tarafından muayene edilmesinden sonra, hayvanın şiddetli acı, ızdırap veya eşdeğerini içeren bir deneyde birden fazla kullanılmaması şartıyla bir hayvanın tekrar kullanılabilir.

DENEYİN SONLANDIRILMASI

Madde 14:

(1) Deneyle ilgili olarak daha fazla gözlemin yapılamayacağı hallerde ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyları ve nesilleri artık takip edilmiyorsa veya sürekli devam eden bir şekilde iğne batırılmasına eşdeğer ya da daha fazla acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar yaşamaya bekleniyorsa deney sonlandırılmalıdır.

(2) Deneyin sonunda, bir hayvanın yaşamaya devam etmesine dair karar bir veteriner hekim tarafından alınır. Bir hayvanın yaşatılmaya devam etmesi durumunda, sağlık durumuna uygun bakım ve barınma hizmeti sağlanır. Hayvan orta veya şiddetli acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar yaşamaya devam ediyorsa öldürülür.

PROJELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Madde 15:

(1) Projeler, aşağıdaki kriterlere göre Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından değerlendirilir;

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
- b) Hayvan kullanımı gerekçeleri,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
- d) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
- e) 3R ilkesine uyumu,
- f) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
- g) Elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı,
- h) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının mevzuata uygunluğu,
- i) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı ve ne zaman yapılacağına karar verilmesi.

(2) Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından proje değerlendirmesini yapacak uzmanların; 3R ilkesi, deney tasarımı, hayvan deneyleri pratik uygulamaları, yaban hayvanları deneyleri pratik uygulamaları veya hayvan bakım ve beslenmesi konusunda yetkin olmasına göre seçilmesine dikkat edilir.

(3) Proje değerlendirmesi şeffaf olmalıdır. Fikri mülkiyet haklarının ve gizli bilgilerin korunması için, proje değerlendirmesi tarafsız bir şekilde gerçekleştirilir ve bağımsız tarafların görüşlerini de kapsayabilir.

PROJE ÖZETLERİ

Madde 16:

(1) Fikri mülkiyet hakkı ve gizli bilgilerin korunmasına tabi olarak, teknik olmayan proje özeti aşağıdaki hususları kapsar:

a) Tahmin edilen hasar ve faydalar ile kullanılan hayvan kimliği de dâhil, projenin hedefleri hakkında bilgiyi.

b) 3R ilkesine uyulduğunu.

(2) Teknik olmayan proje özeti anonim olacak şekilde ve kullanıcı ile personelin ad ve adreslerini içermeyecek şekilde hazırlanır.

(3) Düzce Üniversitesi HADYEK, teknik olmayan proje özetinde projenin geriye dönük değerlendirme sürecine tabi tutulup tutulmayacağı ve bu sürenin sınırının belirtilmesini talep edebilir. Bu durumda, teknik olmayan proje özetinin geriye dönük değerlendirmenin sonuçlarıyla güncelleştirilmesini sağlar.

(4) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının veri tabanı oluşturulması durumunda, yetki verilen projelerin teknik olmayan proje özetleri ve bunlarda yapılan güncellemeler bu veri tabanında yayınlanır.

GERİYE DÖNÜK DEĞERLENDİRME

Madde 17:

(1) Düzce Üniversitesi HADYEK izni alınarak sonuçlandırılan projeler ile ilgili geriye dönük değerlendirme yapılması kararı alınması halinde Düzce Üniversitesi HADYEK'e ibraz edilen dokümanlara göre aşağıdaki hususlar değerlendirilir:

- a) Projenin amaçlarına ulaşıp ulaşılamadığı.
- b) Kullanılan hayvan türlerinin sayısı, hayvanlara verilen zarar ve prosedürlerin şiddeti.
- c) 3R prensibinin uygulanmasına katkıda bulunabilecek unsurlar.

(2) İnsan dışı primatların kullanıldığı tüm projeler ve uzun süreli ve iyileştirilemeyen şiddetli ağrı, eziyet ve ızdırap içeren prosedürler de dahil “şiddetli” olarak sınıflandırılan prosedürleri içeren projeler geriye dönük değerlendirmeye tabi tutulur.

(3) İkinci fıkra hükümleri dışındaki projeler geriye dönük değerlendirmeden muaf tutulabilir.

DENEY HAYVANI İLE UĞRAŞACAK PERSONELİN EĞİTİMİ

Madde 18:

Deney hayvanı ile uğraşacak personelin eğitiminde uyulması gerekli hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Deney ve çiftlik hayvanları ile uğraşan ve/veya uğraşacak araştırmacıların eğitilmesi için yönetmeliğe uygun eğitim ve sertifika programlarının düzenlenmesi ve yürütülmesinden Düzce Üniversitesi HADYEK sorumludur. Bu programlarda başarılı olanlara Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası” verilir.
- b) Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir.
- c) Deney hayvanı kullanıcıları, “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası” almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz ve çalışma mekânlarında bu hayvanları barındıramazlar. Çiftlik hayvanlarıyla yapılacak araştırmalarda araştırma ekibinin içinde bir veteriner hekimin bulunması zorunludur. Bu durumda veteriner hekimin deney hayvanları kullanım sertifikasının olması zorunlu değildir.
- d) Düzce Üniversitesi HADYEK; deney hayvanı üretilmesi ve yetiştirilmesi ile sorumlu personelin asgari olarak bilgilendirilmesi ve uyulması gereken usul ve esasları içeren bir meslek içi eğitim programı hazırlar ve periyodik olarak uygulanmasını denetler. Eğitim programları yetkili kişiler tarafından yürütülür. Yetkili kişilerin kimler olduğu Düzce Üniversitesi HADYEK’ce belirlenir.

- e) Düzce Üniversitesi HADYEK'in onayına sunulan çalışmalarda, deney hayvanı kullanan kişinin "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" olmaması halinde çalışmalara onay verilmez.
- f) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla Düzce Üniversitesi HADYEK'e başvurabilir. Kendisinin katıldığı, ancak doğrudan deney hayvanlarıyla işlem yapmayan araştırmacılar, "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" olan deney hayvanı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.
- g) Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim program içeriği HADMEK'in belirlediği kararlar baz alınarak Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından belirlenerek ve gerektiğinde güncellenerek ilan edilir.
- h) Gerektiğinde Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası Eğitim programlarına özel yöntemlerin öğretildiği ek konular ilave edilebilir.
- i) Deney hayvanları kullanım sertifikası eğitim programlarında derslerin %80'ine devam etmek zorunludur.
- j) Kursiyerlerin başarılı sayılabilmeleri için, kurs sonunda yapılacak olan sınavda 100 üzerinden 70 ve üzeri puan almaları gerekir.
- k) Bu Yönerge hükümlerine göre düzenlenen deney hayvanları kullanım sertifikası eğitim programlarına kayıt yaptırarak devam ve başarı koşullarını yerine getiren kursiyerlere "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" verilir. Deney hayvanları kullanım sertifikası, Etik Kurul Başkanı ve Rektör tarafından imzalanır.
- l) Lisans/lisansüstü düzeyde deney hayvanı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadığına Düzce Üniversitesi HADYEK karar verir.

Deney Hayvanları Kullanımına Ait Sertifika Eğitimi Programı:

Dersin Adı	Ders Saati			Eğitimi Verecek Kişinin Niteliği
	A Kategorisi		B Kategorisi	
	Hayvan Bakıcıları ve Diğer Yardımcı Personel A1	Teknisyen ve Teknikerler A2	Araştırmacılar	
Deney Hayvanlarının Anatomisi, Fizyolojisi, Histolojisi ve Biyokimyası	3	5	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Mevzuat	1	1	2	Bu konuda uzman kişiler
Hayvan Deneyleri Etiği	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Alternatif Yöntemler	0	2	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Tutuş Teknikleri	5	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli

				veya eğitim sertifikalı kişiler
İlaç Verme ve Enjeksiyon Teknikleri	0	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Kan ve Örnek Alma Teknikleri	0	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Anestezi-Ötenazi Teknikleri	1	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Laboratuvar İşletmesi	1	1	1	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Temel Laboratuvar Güvenliği ve Temizlik (Çevre, ekipman, kafesler ve hayvanlarla ilgili her türlü yardımcı materyal: tanım kullanım ve bakım, temizlik, hijyen atıkların kontrolü)	6	6	6	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Hayvan Refahı ve Davranış Özellikleri	4	3	3	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Deney Hayvanlarının Üretimi	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Deney Hayvanlarının Beslenmesi	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
Hayvan Hastalıkları (mikrobiyolojik, virolojik, parazitolojik)	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
İş Sağlığı ve Güvenliği	2	2	2	En az yüksek lisans diplomasına sahip (Tıp Fakültesi, Veteriner Fakültesi veya Biyoloji Bölümünden), bu konuda deneyimli veya eğitim sertifikalı kişiler
TOPLAM	31 Saat	40 Saat	40 Saat	

DENETİM, GİZLİLİK VE GEÇERLİLİK SÜRESİ

Madde 19:

- a) Düzce Üniversitesi HADYEK, deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı barınak, laboratuvar koşullarının ve ekipmanının etik yönden uygun olup olmadığını denetler; uygun bulmadığı durumlarda deney ve çiftlik hayvanı kullanılmasını engeller.
- b) Düzce Üniversitesi HADYEK tarafından verilen görüş ve kararlar HADMEK denetimine tabidir.

Madde 20: Düzce Üniversitesi HADYEK yazışmaları gizlidir. Yönetmelikte belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilemez.

Madde 21: Düzce Üniversitesi HADYEK olurları, verilen süre boyunca geçerlidir. Bitirilemeyen projeler için ek süre talep edilebilir.

Madde 22: Düzce Üniversitesi HADYEK kapsamında yürütülen projeler sonuçlandırılmadan yazılı ve görsel basına görüntülü bilgi verilemez.

YÜRÜRLÜK

Madde 23-

- (1) Bu yönerge, Düzce Üniversitesi Senato kararı ile kabul edildikten sonra HADMEK'e sunulur ve HADMEK onayından sonra yürürlüğe girer.
- (2) Bu yönergenin yürürlüğe girmesiyle birlikte; halen yürürlükte bulunan Düzce Üniversitesi Senatosu'nun 11.04.2011 tarih ve 2011/31 sayılı Kararı ile kabul edilen "Düzce Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Kuruluş ve İşleyiş Yönergesi" yürürlükten kalkar.

YÜRÜTME

Madde 24- Bu yönerge hükümlerini Düzce Üniversitesi Rektörü yürütür.